

Dato: 27. september 2016
Kontor: Stats- og Menneskeretskon-
toret
Sagsbeh: Henrik Skovgaard-Petersen
Sagsnr.: 2016-750-0384
Dok.: 1953394

KOMMISSORIUM
for
Udvalg om undersøgelseskommissioner

1. Det er vigtigt for regeringen, at forhold i den offentlige forvaltning kan undersøges på en måde, som understøtter den demokratiske kontrol med og tilliden til forvaltningen. Regeringen ønsker derfor, at undersøgelser af den offentlige forvaltning skal gennemføres så hurtigt og effektivt som muligt under iagttagelse af de nødvendige retssikkerhedsmæssige garantier.

Regeringen nedsætter derfor et udvalg med henblik på *at* foretage en erfaringsopsamling fra de 8 undersøgelseskommissioner, der indtil videre har afsluttet deres arbejde, og *at* overveje, om der er behov for ændringer af denne undersøgelsesform.

2. Med indførelsen af lov om undersøgelseskommissioner i 1999 – der blev fremsat og vedtaget af alle partier i Folketinget – var det forudsat, at der bør nedsættes en undersøgelseskommission, hvis der til brug for undersøgelsen og klarlæggelsen af et faktisk begivenhedsforløb med henblik på vurdering af ministres eller embedsmænds ansvar er behov for f.eks. at indhente redegørelser eller foretage afhøringer.

Det skyldes navnlig hensynet til de involverede ministres og embedsmænds retsstilling, og undersøgelseskommissionsloven indeholder på den baggrund en række processuelle garantier for de involverede personer.

Af samme grund var det med indførelsen af undersøgelseskommissionsloven forudsat, at advokatundersøgelser vedrørende spørgsmål om embedsmænds eventuelle retlige ansvar alene bør basere sig på et allerede foreliggende skriftligt materiale i en sag. Der kan henvises til betænkning nr.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

1315/1996 om undersøgelsesorganer, der lå til grund for lov om undersøgelseskommissioner, side 215-217.

3. Der har siden vedtagelsen af lov om undersøgelseskommissioner været nedsat 8 kommissioner efter loven: Farum-kommissionen, Dan Lyngekommissionen, Skattefradragskommissionen, Blekingegadekommissionen, Statsløsekommissionen, Skattesagskommissionen, Irak- og Afghanistankommissionen og Tibetkommissionen. De 7 førstnævnte undersøgelseskommissioner har afsluttet deres arbejde, idet det bemærkes, at Justitsministeriet den 2. juli 2015 bestemte, at Irak- og Afghanistankommissionen skulle ophøre med sin virksomhed. Hertil kommer PET-kommissionen, som blev nedsat efter lov nr. 359 af 2. juni 1999, og afgav sin beretning i 2009.

Der er efter regeringens opfattelse behov for en erfaringsopsamling fra undersøgelseskommissionernes arbejde.

4. Der har i flere tilfælde været rejst kritik i offentligheden af undersøgelsesresultater sammenholdt med omkostningerne til dem og den medgåede tid. Endvidere har der været rejst kritik af forhold omkring nedsættelsen af undersøgelseskommissioner, herunder spørgsmål om deres sammensætning og om, hvorvidt kommissorierne har været formuleret tilstrækkeligt præcist. Hertil kommer, at en undersøgelseskommission, der strækker sig over længere tid, kan udgøre en belastning for de ministre og embedsmænd, som undersøgelsen angår.

Kritikken giver anledning til at overveje, om det vil være muligt at justere og effektivisere denne undersøgelsesform.

5. Udvalget skal på ovenstående baggrund *for det første* foretage en erfaringsopsamling fra de undersøgelseskommissioner, der er gennemført efter lov om undersøgelseskommissioner. Denne erfaringsopsamling vil f.eks. kunne baseres på interviews med undersøgelseskommissionsmedlemmer og eventuelt andre relevante interessenter, herunder nuværende eller tidligere medlemmer af Folketinget og advokater, der har fungeret som bisidder.

Udvalget skal *for det andet* i lyset heraf vurdere, om der er behov for ændringer af denne undersøgelsesform, idet udvalget i særlig grad skal lægge vægt på hensynet til, at en undersøgelseskommission bør arbejde så hurtigt og effektivt som muligt under iagttagelse af de nødvendige retssikker-

hedsmæssige garantier for de involverede politikere og embedsmænd. Udvalget skal herunder overveje, hvordan det sikres, at en undersøgelseskommissions arbejde så vidt muligt målrettes undersøgelsen og klarlægningen af de omstændigheder, som er de centrale for det faktisk begivenhedsforløb, som er baggrunden for undersøgelseskommissionens nedsættelse.

Udvalget skal udarbejde forslag til eventuelle lovændringer i overensstemmelse med udvalgets anbefalinger.

Udvalget kan i relevant omfang inddrage udenlandske erfaringer.

Udvalget skal med passende mellemrum drøfte udvalgets overvejelser med Folketingets Udvalg for Forretningsordenen.

Udvalget skal så vidt muligt afslutte sit arbejde i løbet af foråret 2018. Udvalget anmodes om i første række at prioritere arbejdet med erfaringsopsamlingen fra de hidtil gennemførte undersøgelseskommissioner, således at der først afgives deludtalelse herom.

6. Udvalgets medlemmer udpeges af justitsministeren og sammensættes på følgende måde:

Højesteretsdommer, dr. jur. Jens Peter Christensen (formand)

2 repræsentanter fra universiteterne

1 repræsentant udpeget efter indstilling fra Dommerforeningen

1 repræsentant udpeget efter fælles indstilling fra Advokatrådet og Danske Advokater

1 repræsentant udpeget efter indstilling fra DJØF

1 repræsentant udpeget efter indstilling fra Statsministeriet

1 repræsentant udpeget efter indstilling fra Finansministeriet

1 repræsentant udpeget efter indstilling fra Justitsministeriet

Udvalgets sekretariatsfunktion varetages af Justitsministeriet med deltagelse af en observatør fra Folketingets Lovsekretariat.